

10.6.2020

Ersätter anvisningen 6.4.2020

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS ANVISNING OM TEMPORÄRA UNDANTAG VID TILLÄMPNINGEN AV VISSA BESTÄMMELSER I SEMESTERLAGEN, ARBETSTIDSLAGEN OCH ARBETSAVTALSLAGEN PÅ PERSONAL SOM ARBETAR INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN OCH SOCIALVÄSENDET

Den 6 maj 2020 utfärdade statsrådet en förordning (308/2020) om fortsatt utövning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93 och 94 § i beredskapslagen. Förordningen trädde i kraft den 14 maj 2020 och gäller till och med den 30 juni 2020. Den 12 maj 2020 utfärdade statsrådet med stöd av 93 och 94 § i beredskapslagen en förordning (362/2020) om temporära undantag vid tillämpningen av vissa bestämmelser i semesterlagen, arbetstidslagen och arbetsavtalslagen. Genom denna tillämpningsförordning har tidigare utfärdade tillämpningsförordningar (128/2020 och 190/2020) förlängts. Den gällande förordningen får under de förutsättningar som anges i beredskapslagen och tillämpningsförordningen tillämpas på personal som arbetar inom **hälso- och sjukvården** och **socialväsendet**.

Förordningen kan tillämpas endast under strikta förutsättningar, om personalbrist inte kan åtgärdas genom att tillämpa lagstiftningen för normala förhållanden. Syftet med förordningen är att trygga en tillräcklig personalstyrka under coronavirusepidemin för att man ska kunna trygga en tillräcklig funktionsförmåga inom social- och hälsovården. Utövande av befogenheter ska vara nödvändigt på grund av coronavirusepidemin, och åtgärderna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas genom utövandet av befogenheterna.

Det är inte tillåtet att utöva undantagsbefogenheter till exempel för att avhjälpa personalbrist som beror på normal sjukfrånvaro eller låg personaldimensionering. Det är inte heller tillåtet att utöva undantagsbefogenheter när det gäller att avhjälpa personalbrist för att kunna åtgärda det vårdunderskott och förkorta de vårdköer som uppstått under krisen.

Enligt förordningen kan arbetsgivaren avbryta arbetstagarens semester eller flytta tidpunkten för den vid behov. Den undantagsbefogenhet som gäller den tidpunkt då semestern ges enligt semesterlagen har emellertid slopats. Det innebär att arbetsgivaren ska iaktta bestämmelserna i semesterlagen när hen bestämmer om tidpunkten för semestern. Medan förordningen är i kraft kan övertidsarbete utföras utan arbetstagarens samtycke till övertidsarbete och avvikelse från vilotider göras. När en arbetstagare säger upp sig får arbetsgivaren förlänga uppsägningstiden till högst fyra månader, förutsatt att en förlängning av uppsägningstiden är nödvändig med tanke på befolkningens hälso- och sjukvård, minimiförsörjning eller säkerhet.

Om coronavirusepidemin nödvändigt kräver det får de undantag som förordningen möjliggör tillämpas på personalen inom både den offentliga och den privata sektorn.

I bilagan finns en förteckning över de hälso- och sjukvårdstjänster och socialvårdstjänster samt stödtjänster med direkt koppling till dem som med säkerhet hör till de tjänster där de ovannämnda undantagsbestämmelserna får tillämpas på personalen om coronavirusepidemin kräver det. Förteckningen är inte uttömmande.

Sådan personal inom hälso- och sjukvården som avses i förordningen är yrkesutbildade personer som avses i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (L 559/1994; F 564/1994) samt personer som uppfyller de föreskrivna kraven för att få sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter. Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är till exempel läkare, tandläkare, sjukskötare, hälsovårdare, laboratorieskötare, fysioterapeuter, röntgenskötare, provisorer, farmaceuter och närvårdare. Enligt 3 § i socialvårdslagen tillhandahålls socialservice av yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet.

Med yrkesutbildade personer inom socialvården avses yrkesutbildade personer enligt lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom socialvården (L 817/2015; F 153/2016), det vill säga socialarbetare, socionomer, geronomer och rehabiliteringsledare samt närvårdare och sådana hemvårdare och vårdare av utvecklingshämmande som avlagt en examen på skolnivå som föregått närvårdarexamen. I 12 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården föreskrivs det om personer som tillfälligt kan vara verksamma i yrket som legitimerade yrkesutbildade personer. Inom socialvården arbetar det också många andra yrkesutbildade personer som inte hör till de yrkesutbildade personer som avses i lagen eller förordningen om yrkesutbildade personer inom socialvården, men vars arbetsuppgifter antingen anknyter direkt till klientarbetet eller av andra skäl är viktiga för tjänsternas kvalitet. Även på dessa yrkesgrupper kan man tillämpa undantagsåtgärderna gällande arbetstider och semestrar om coronavirusepidemin kräver det.

I social- och hälsovårdens verksamhetsenheter arbetar dessutom andra yrkesutbildade personer som inte hör till de yrkesutbildade personer som avses i lagstiftningen. Där arbetar bland annat personer som sörjer för anstaltsvården, logistiken, tvättinrättnings servicen, instrumentvården, den tekniska servicen, måltidstjänsterna, transporterna av mat till patienterna, säkerhetstjänsterna och IT-stödet, och vars arbetsuppgifter är viktiga med tanke på tjänsternas kvalitet och klienternas och patienternas säkerhet. Personer som inte är yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården finns också inom olika uppgifter som hör till läkemedelsförsörjningen. Även på personer inom de uppgifter som nämns ovan får undantagsåtgärderna tillämpas i fråga om arbetstider och semestrar om det krävs på grund av coronavirusepidemin.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar att införandet av de undantagsåtgärder som föreskrivs i förordningen förutsätter att åtgärderna är nödvändiga på grund av coronavirusepidemin och att åtgärderna inte äventyrar säkerheten i arbetet eller arbetstagarens hälsa. Vid avvikelser från bestämmelserna om vilotider och övertidsarbete och från bestämmelserna i arbets- och tjänstekollektivavtalen ska det ses till att den belastning arbetet medför fördelar sig jämnt och att arbetstagaren har möjlighet att återhämta sig från den påfrestning arbetet orsakar. Dessutom förutsätts att arbetsgivaren till arbetstagarnas förfogande ställer paus- och viloutrymmen, socialutrymmen och matförsörjning som lämpar sig för vila och avkoppling. Befogenheterna får utövas endast om situationen inte kan hanteras med normala befogenheter.

BILAGA

Tabell 1. Hälso- och sjukvårdstjänster

Tabell 2. Socialservice

Tabell 3. Stödtjänster inom social- och hälsovården

Tabell 1. Hälso- och sjukvårdstjänster

Hälso- och sjukvårdstjänster
Intensivvård
Jourvård
Operativ vård och dagkirurgiska enheter
Anestesivård
Förlossningsvård
Avdelningsvård
Hemsjukhusverksamhet
Hemsjukvård
Laboratorieundersökningar
Bilddiagnostiska undersökningar
Öppen sjukvård
Prehospital akutsjukvård
Förebyggande tjänster
Mun- och tandvård

Tabell 2. Socialservice

Socialservice
Socialjour
Tjänster för barn och familjer: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fostrings- och familjerådgivning ▪ Familjerättslig service ▪ Socialt familjearbete ▪ Hemservice ▪ Familjearbete ▪ Stödpersons- och stödfamiljsverksamhet
Barnskyddet: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Service inom öppenvården ▪ Intensifierat familjearbete ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Familjevård och anstaltsvård ▪ Boendeservice inom eftervården
Service för befolkningen i arbetsför ålder: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Service inom öppenvården ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Utkomststöd ▪ Stödboende ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Social rehabilitering ▪ Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ▪ Service som stöder rörligheten ▪ Hemservice

<p>Mentalvårds- och missbrukartjänster:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Boendeservice ▪ Hemservice ▪ Socialarbete, social handledning
<p>Tjänster för personer med funktionsnedsättning:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Personlig assistans ▪ Service som stöder rörligheten ▪ Socialarbete, social handledning
<p>Service för äldre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Hemvård ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Service som stöder rörligheten
<p>Övrig nödvändig service:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mödrahemsservice ▪ Skyddshemsservice ▪ Övervakat umgänge

Tabell 3. Stödtjänster inom social- och hälsovården

Stödtjänster inom social- och hälsovården
▪ Läkemedelsförsörjning, inklusive aktörerna inom läkemedelsförsörjningen och de logistikfunktioner som anknyter till läkemedelsförsörjning
▪ Anstaltsvård: intensifierad städning i hela verksamhetsenheten
▪ Instrumentvård: underhåll av instrument och utrustning
▪ Logistiktjänster: leverans av vårdtillbehör
▪ Övriga logistiktjänster: sjukhusens interna patienttransporter, transporter av patienter till och från verksamhetsenheter
▪ Måltidstjänster och leverans av mat till patienter
▪ Tvättinrättningservice: patienternas kläder, personalens skyddsdräkter, sängkläder
▪ Teknisk service: reparationer av bl.a. medicinteknisk utrustning
▪ Förvaltning, till behövliga delar
▪ IT-stöd
▪ Säkerhetstjänster: väktare och ordningsvakter